

UUTTA TIETOA JA HYVIÄ
KÄYTÄNTÖJÄ MARJA- JA
HEDELMÄYRITTÄJILLE

Luomumarjainfo

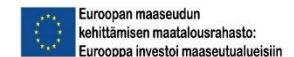
Luomun tuotantoehdot ja marjanviljely – mahdollinen yhtälö

Juva 19.4.2017

Päivi Turunen ProAgria Pohjois-Karjala

Ely:n materiaalin koonnut Merja Ignatius/P-K:n Ely-keskus

Marjamaat -hanke

Luomuviljelyssä askarruttavat asiat

- Miten selvittää kasvinsuojelusta luomukeinoin?
- Voiko käyttää lannoitusta?
- Mitä tarkoittaa viljelykierto?
- Onko satotasot samat ja onko paljon vaihtelua vuosien välillä?
- Lisääntyykö byrokratia ja miten sen kanssa pärjätään?
- Minne saan myytyä tuotteet?
- Onko luomutaimimateriaalia saatavilla ja mitä niiden käyttö edellyttää?

Luomumarjoilla hyvä kysyntä

- Markkinoilla pulaa luomumarjoista
- Maksetaan luomulisää
- Yleinen mielipide on luomumyönteinen
- Ostajien suhtautuminen luomuun on muuttunut myönteisemmäksi
- Kestävämpi trendi kuin aikaisemmin

Luonnonmukaisen tuotannon ehdot/ valvontajärjestelmä

- valvontajärjestelmään kuulumisen on ehtona sille, että tuotteita voi markkinoida luomutuotteina
- Euroopan yhteisöjen alueella luonnonmukaista tuotantoa säädellään yhteisellä lainsäädännöllä (komission asetus 889/2008 sekä neuvoston asetus 834/2007)
- Suomessa luonnonmukaisen tuotannon ja sen valvonnan ylin johto on Maa- ja metsätalousministeriöllä (laki 294/2015 ja MMM:n asetus 454/2015)
- Luomuvalvontajärjestelmän käytännön toteutuksesta ja ohjauksesta vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira)
- Vähimmäisvaatimuksena kuulumisen luomun valvontajärjestelmään, lisäksi suurin osa tiloista tehnyt myös luomusitoumuksen, josta maksetaan luomukorvausta

ELY-keskukset vastaavat alueellisesti luomu- valvonnan organisoinnista (Eviran alaisuudessa)

- Ottavat vastaan valvontajärjestelmään liittymis- ja eroamisilmoitukset, joille ei ole määräpäiviä vaan niitä otetaan vastaan ympäri vuoden
- Antavat tarkastukset toimeksi valtuutetuille luomutarkastajille, jotka käyvät tarkastamassa luomuehtojen noudattamisen tilalla
- Tekevät päätökset valvontajärjestelmään hyväksymisestä/poistumisesta
- Antavat vuosittain ilmoituksen ja asiakirjaselvityksen ja tarvittaessa päätöksen tuotantotarkastuksesta
- Myöntävät poikkeusluvut (siemenet, sv:n lyhentäminen ym.)

Valvontajärjestelmään liittyminen ja tarvittavat lomakkeet

- Liittymisilmoitus ELY-keskukseen 30.4. mennessä
  - Ilmoitus tehdään Luomuvalvontalomakkeella 1 ja täydennyslomakkeella
    - 1a peltokasvituotanto
    - 1b kasvihuoneet ja sienimöt
    - 1c keruutuotanto
    - 1d kotieläintuotanto
    - 1e alhaisen jalostusasteen valmistustoiminta (Esim. marjojen pakastus)
- Liitteeksi luomusuunnitelma
- (evira.fi/yhteiset/luomu/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/)
  - Peruslohkoluettelo, mikäli lohkoja ei kirjata ilmoituslomakkeelle
  - Viljelykiertosuunnitelma
  - Viljelysuunnitelma vuodelle 2017
  - Luomuvalvontalomake 9c (jos on hankittu tavanomaisia siemeniä ennen luomuvalvontaan liittymistä)
  - Luomuvalvontalomake 9 (jos haetaan siirtymäajan lyhentämistä)

- Ennen valvontajärjestelmään ilmoittautumista toimijan tulee perehtyä luomutuotantoon ja valmistella tarvittavat liitteet
- Ilmoituksessa valvontajärjestelmään viljelijä sitoutuu:
  - Noudattamaan luomusääntöjä
  - Ilmoittamaan välittömästi valvontaviranomaiselle, jos epäilee, että tuote ei täytä luomuvaatimuksia
  - Hyväksymään asetusten mukaiset seuraamukset
  - Ilmoittamaan ostajalle, jos tuotteesta tulee poistaa luomumerkinnät
  - Päästämään luomutarkastajan tarkastamaan tuotantoyksikön kaikki osat
  - Antamaan kaikki tarkastuksen tekemisen kannalta tarpeelliset tiedot
  - Maksamaan tarkastusmaksut

Alkutarkastus

Alkutarkastuksessa selvitetään

- 1) Viljelijän ja tilan edellytykset noudattaa luomuehtoja
- 2) Luomusuunnitelman sisältö ja sen vastaavuus tarkastuksessa todettujen olosuhteiden kanssa
- 3) Peltöjen aiempi käyttö
- 4) Tilan mahdollinen jakaminen yksiköihin ja rinnakkaisviljely
- 5) Muiden kuin luomutuotteiden käsittely tai varastointi tilalla
- 6) Mahdollinen alihankkijoiden käyttö

Valvontajärjestelmään hyväksyminen

- Luomutarkastaja laatii tarkastuskertomuksen
- ELY-keskus päättää viljelijän hyväksymisestä valvontajärjestelmään tarkastuskertomuksen perusteella
- Viljelijä merkitään luonnonmukaisen tuotannon rekisteriin
- Viljelijä saa ilmoituksen valvontajärjestelmään hyväksymisestä ja ilmoituksen mukana kopion ensimmäisestä tuotantotarkastuskertomuksesta (60 päivän sisällä)
- Siirtymävaiheen jälkeen viljelijä voi myydä tuotteitaan luomuna

Siirtymävaihe

Siirtymävaiheen määräytyminen

- Siirtymävaihe = aika, jolloin lohkoja viljellään luomuehtojen mukaisesti, mutta tuotteita ei vielä saa markkinoida luomuna
- Yksivuotisilla kasveilla ja monivuotisilla nurmilla 2 vuotta
- Monivuotisilla kasveilla esim. mansikka tai herukat 3 vuotta
- Siirtymävaihe alkaa aikaisintaan siitä päivästä, kun ilmoitus valvontajärjestelmään liittymisestä on saapunut ELY-keskukseen
- Siirtyminen pääsääntöisesti peruslohkoittain

Siirtymävaiheen lyhentäminen tai pidentäminen

- Lyhentäminen hakemuksesta mahdollista, jos kyseessä on
  - Viljelemättömät pellot ja raiviot
  - Metsälaitumet
  - *LUEL- ja LUTU- järjestelmistä vapautuvat pellot (Eviran tulkinta)*
  - *Luonnonhoitopellot ja viherkesannot (Eviran tulkinta)*
  - *Maapohjasta eristetyt kasvihuoneet (Eviran tulkinta)*
- Alueella ei ole **3 vuoteen** käytetty luomussa kiellettyjä aineita
-> voidaan hyväksyä suoraan luomuun
- SV:n lyhennys voidaan myöntää myös yhden tai kahden vuoden osalta
- Riittävät todisteet, ettei luomussa kiellettyjä aineita ole käytetty
  - Aluetta viljelleen henkilön selvitys (esim. lohkokortit)
  - Esim. maaseutusihteerin tai MHY:n lausunto (metsäalueet)
- Haetaan ELY-keskukselta **luomuvalvontalomakkeella 9**
(www.evira.fi > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > Lupahakemukset)
- Hakeminen mahdollista milloin tahansa

- Pidentäminen mahdollista, jos tilalla käytetty pitkävaikutteisia kasvinsuojeluaineita

Luonnonmukaisen tuotantoyksikön ja tilan määrittely

- Kun koko tilaa viljellään luonnonmukaisesti, tila muodostaa **luomuyksikön**
- *Luomulohkon ja tavanomaisen lohkon välissä on oltava vähintään 1 metrin levyinen suojavyöhyke, mikäli lohko rajoittuu suoraan tavanomaiseen lohkoon (Eviran tulkinta)*
- Tila on jaettava tavanomaiseen ja luonnonmukaiseen yksikköön, jos tilalla tuotetaan **jatkuvasti** sekä tavanomaisia että luomutuotteita
  - luomutuotannon on tapahduttava tuotantoyksikössä, joka on selvästi erillään tavanomaisesta tuotannosta ja asia on kuvattava luomusuunnitelmassa
- Luomuyksikössä (ml. piha-alueet ja pientareet) ei saa käyttää, eikä varastoida luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia

Tuotantotarkastukset

- Luomutarkastus tehdään vähintään kerran vuodessa
- Tarkastuksen tekee Eviran valtuuttama tarkastaja
- Osalle tiloista tehdään tuotantotarkastuksen lisäksi toinen tarkastus, joka on maksuton
- Tilalle voidaan määrätä maksullinen uusintatarkastus tarkastuksessa havaittujen epäkohtien tarkastamiseksi
- Luomutarkastuksia tehdään koko kalenterivuoden ajan
- Osa tarkastuksista tehdään ennalta ilmoittamatta
- Tarkastuksessa on apuna esitäytetty tuotantotarkastuskertomus, jonka tiedot perustuvat kasvulohkolomakkeen (102 B) tietoihin
- Viljelijä todentaa allekirjoituksellaan tarkastuksesta laaditun tuotantotarkastuskertomuksen (kannattaa lukea läpi ennen allekirjoittamista)

- Mikäli viljelijällä on huomautettavaa tarkastuksesta, hän voi antaa oman selvityksensä **luomuvalvontalomakkeella 5**
  - Lomakkeen voi antaa tarkastajalle tai suoraan ELY-keskukselle
- Ely-keskus antaa asiakirjaselvityksen eli luomutodistuksen, jolla luomuviljelijä voi **osoittaa kuluvansa luomuvalvontaan**
- Kopio tuotantotarkastuskertomuksesta toimitetaan viljelijälle asiakirjaselvityksen tai tuotantotarkastuspäätöksen mukana
- Evira laskuttaa viljelijää tuotantotarkastuksesta voimassa olevan hinnaston mukaisesti (www.evira.fi > Luomu > Valvonta > Hinnasto > Luonnonmukaisen tuotannon tarkastuksesta ja valvonnasta perittävät maksut)

Seuraamukset

■ Muistutus, huomautus tai kehotus

- Annetaan ilmoituksella asiakirjaselvityksen yhteydessä
- Ovat kirjallisia kehotuksia tai ohjeita puutteen korjaamiseksi ilman määräaikaa tai määräajassa (uusintatarkastus mahdollinen)
- Toistuva huomautus/kehotus samasta asiasta johtaa markkinointikieltoon

■ Markkinointikielto

- Tuotteesta poistetaan luomuun viittaavat merkinnät eli tuotetta ei saa myydä luomuna (**luomukorvauksen leikkaus**)
- Voi koskea tuote-erää tai määräaikaisesti tuotantosuuntaa tai koko tilaa
- Viljelijän ilmoitettava kirjallisesti tuotteen ostajalle, että kyseisistä tuotteista poistetaan luomumerkinnät
- Markkinointikielto ei estä tuotteen markkinointia tavanomaisena tuotteena
- Toimijalle voidaan asettaa väliaikainen markkinointikielto heti kuulemisen ajaksi, joko erillisellä päätöksellä tai kuulemiskirjeen yhteydessä
  - Markkinointikieltopäätöstä edeltää aina toimijan kirjallinen kuuleminen

■ Poistaminen valvontajärjestelmästä enintään kahden vuoden määräajaksi (siirtymävaihe alkaa alusta)

■ Tuomioistuimien voi tuomita sakkoja, jos teko tahallinen tai törkeä

Suunnitelmat

Luomusuunnitelma

- Luomusuunnitelmaan on koottu yhteen kaikki tuotanto-ohjeiden vaatimat suunnitelmat
- Luomusuunnitelma kannattaa laatia siten, että se toimii ennen kaikkea oman toiminnan laadullisen kehittämisen apuvälineenä
- Jokaisella luomutilalla on oltava voimassa oleva luomusuunnitelma
  - voi laatia itse tai neuvojan avustuksella
  - päivitetään olosuhteiden muuttuessa
  - tarkastetaan tuotantotarkastuksessa
  - (www.evira.fi >Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > Mallipohjat luomutoimijoille)

Luomusuunnitelman sisältö

1. Kuvaus tuotanto- ja varastointitiloista

- Tuotantoon ja varastointiin käytettävät tilat ja niiden sijainti
- Toimenpiteet, erityisesti tuotantotilojen ja –välineiden puhdistus, joilla varmistetaan eri tuotantotavoilla tuotettujen tuotteiden erilläänpito

2. Viljelykiertosuunnitelma

- Viljelykierto tehdään kasvulohkokohtaisesti (itse tai neuvojan kanssa)
- Tehdään vähintään viidelle tulevalle vuodelle
- Voidaan muuttaa kesken kierron
- Päivämäärä, mistä lukien kullakin peruslohkolla on alettu noudattaa luomuehtoja (kopio täydennyslomakkeesta 1 a)

3. Lannoitussuunnitelma

- Kuinka lannoitus aiotaan hoitaa, perustelut mahdolliselle täydennyslannoitukselle, lannan alkuperä, millaista lantaa käytetään, lannankäsittely –ja/tai kompostointisuunnitelma

4. Kasvinsuojelusuunnitelma

- Tilan olosuhteiden vaikutus kasvinsuojeluun, viljelykierron vahvuudet ja heikkoudet, ennaltaehkäisy, toimet mahdollisissa ongelmatapauksissa

5. Kuvaus tuotteiden kuljetuksesta

- Kuka vastaa kuljetuksesta (tuottaja vai ostaja)
- Miten kuljetus tapahtuu, irtotavarana tai suljetuissa pakkauksissa
- Kuinka tarkastetaan luomutuotteita ostettaessa/vastaanotettaessa
asiakirjaselvitys ja miten tehdään tarkastusmerkinnät

6. Kartta

- Digikartat, joihin on merkitty tilan kaikki viljelyssä olevat lohkot
- Lohkorajat merkittävä selvästi (kartalle ja maastoon), jos eri tuotantotavoilla viljeltyjen lohkojen tai pysyvästi tavanomaisten ja luomulohkojen välillä ei ole esim. ojaa tai tietä
- Kartalle merkitään myös tuotanto- ja varastotilojen sijainti (luomumapissa)

7. Muut mahdolliset asiat

- Kuvaus mahdollisesta alihankinnasta ja alihankintayrityksen antama sitoumus (alihankintasopimus)
- Kuvaus mahdollisesta pysyvästä rinnakkaisviljelystä ja lupamenettelystä

Vuosittainen tuotantosuunnitelma

- Jos viljelijä hakee tukia, annetaan tuotantosuunnitelma **kasvulohkolomakkeella** (paperilomake 102 B palautetaan kuntaan tai sähköinen tukihaku)
- Viljelijän tulee säilyttää tarkastusta varten kopio tuotantosuunnitelmasta (esim. kopio 102 B lomakkeesta)
- Jos viljelijä ei hae tukia, annetaan tuotantosuunnitelma erillisellä selvityksellä

Rinnakkaisviljely

- Tilanne, jossa tuotetaan samaa kasvilajia sekä luomuna että siirtymävaiheessa, eri siirtymävaiheissa, luomuna ja tavanomaisena tai siirtymävaiheessa ja tavanomaisena
- Myös kasvin syys- ja kevätmuodon viljely eri tuotantovaiheessa olevalla lohkolla aiheuttaa rinnakkaisviljelytilanteen (esim. syys- ja kevätruis)
- Rinnakkaisviljely aiheuttaa tuotteiden sekaantumisvaaran ja sen välttämiseksi viljelykiertosuunnitelmaa laatiessa tulee olla huolellinen
- Tuotteita varastoitaessa eri tuotantovaiheessa olevat tuotteet on pystyttävä pitämään luotettavasti erillään
- Luomusuunnitelmassa kuvaus toimenpiteistä, joilla tämä varmistetaan
- Eri tuotantovaiheessa olevat tuotteet on pidettävä erillään toisistaan ja niiden on oltava tunnistettavissa koko ajan
- **Varastokirjanpidossa tuotteiden määrät tuotantovaiheittain**

Rinnakkaisviljelylupa

- Lupa haettava kirjallisesti ELY-keskuksesta hyvissä ajoin ennen sadonkorjuuta (Luomuvalvontalomake 9)
- Lupa on oltava myönnettynä ennen sadonkorjuuta
- Voidaan myöntää useammalle vuodelle
- Hakemuksesta tulee ilmetä:
  - Rinnakkaisviljelyt kasvilajit ja lajikkeet
  - Rinnakkaisviljelyssä olevien kasvien viljelyalat
  - Peruslohkojen numerot
  - Ehdotetut toimenpiteet tuotteiden erilläänpidosta
  - Ajanjakso, jolle lupaa haetaan
- Lupa mahdollistaa luomutuotteiden myynnin luomuna, mikäli erilläänpidosta on huolehdittu
- Lupa saattaa edellyttää maksullista uusintatarkastusta
- SV1 tuotteet tulee markkinoida tavanomaisina
- SV2 tuotteet voidaan markkinoida siirtymävaihetuotteina

Tuotteiden varastointi, kauppakunnostus ja jalostus

Tuotteiden kauppakunnostus ja vähäinen käsittely

- Maatilalla tapahtuva tilan **omien** luomutuotteiden kauppakunnostus, pesu, kuivaaminen ym. vähäinen käsittely kuuluu kasvituotannon valvontaan
- Esimerkkejä
  - omalla tilalla tuotettujen perunoiden ja pakkaaminen säkkeihin ja merkitseminen luomutuotteiksi
  - perunoiden pesu ja turvetus
  - viljan, yrttien ja marjojen kuivaaminen
  - kananmunien tai hunajan pakkaaminen ja merkitseminen luomutuotteeksi

Alhaisen jalostusasteen valmistustoiminta

- Maatilalla tapahtuva **tilan omien** tuotteiden alhaisen jalostusasteen valmistustoiminta (jos ostetaan toiselta luomutilalta -> Eviran valvonta)
- Oma tuotantosuunta, ilmoitus lomakkeella 1e
  - Kuvaus valmistustoiminnan luonteesta tai omavalvontasuunnitelma
- Esimerkkejä
  - Jauhojen, ryynien, hiutaleiden tms. valmistus tilan omassa myllyssä
  - Perunoiden ja kasvisten kuoriminen, pilkkominen ja ryöppääminen
  - Marjojen ja ternimaidon jäädyttäminen
  - Lihan paloittelu ja jauhelihan valmistus
  - Leivän valmistus. Voidaan käyttää myös vettä, suolaa ja tuorehiivaa
  - Luomuraaka-aineiden sekoittaminen keskenään, kuten raasteiden, yrttisekoitusten, soseiden, mehujen (ilman sokeria) ja myslien valmistus
  - Tilan ulkopuolella rahtityönä teetettyjen tuotteiden paloittelu, sekoittaminen, jäädyttäminen tms. sekä pakkaaminen
  - Merkitseminen luomutuotteiksi tilalla (esim. rahtimyllyssä jauhetut luomujauhot, teurastamosta palautettu liha)

Luomutuotteiden käsittely luomuyksikön ulkopuolella

- Luomuviljelijä on aina vastuussa, että luomuehtoja noudatetaan, vaikka esim. marjat pakastaisi ja varastoisi naapuritila
- Vastuista tuotteiden käsittelyssä huolehdittava etukäteen
  - kuvaus luomusuunnitelmassa
  - tarvittaessa kirjallinen vuokra- ja/tai alihankintasopimus
- Esimerkki 1. Luomuviljelijä pakastaa marjat toisen viljelijän pakastimessa
  - Kirjallinen vuokrasopimus
  - Kuvaus toiminnasta ja tuotteiden erilläänpidosta luomusuunnitelmassa
- Esimerkki 2. Luomuviljelijä pakastaa ja varastoi marjoja ulkopuolisella pakastamolla → Alihankinta= luomutila siirtää luomutuotteiden käsittelyvaiheita (luomutuotteet kuljetetaan muualle)
  - Luomutila on päämies ja pakastaja alihankkija
  - Luomutuotteiden omistus säilyy koko ajan päämiehellä
  - Rahtityö tarkastetaan osana päämiehen toimintaa
  - Alihankkijan annettava päämiehelle kirjallinen sitoumus luomusäädösten noudattamisesta -> Tehdään alihankintasopimus tai vuokra- ja alihankintasopimus

Pakolliset pakkausmerkinnät (esim. porkkanapussissa)

- EU:n luomumerkki

FI-EKO-109

Tuotettu Suomessa

- Valvojan viranomaisen tunnusnumero FI-EKO-109
- Tuotettu EU:ssa, Tuotettu Suomessa tai Tuotettu EU:ssa – Suomi
(Lisätietoa: www.evira.fi > Luomu > Markkinointi ja merkinnät)
- Luomumerkin kanssa samassa visuaalisessa kentässä on oltava valvojan viranomaisen tunnusnumero ja tunnusnumeron alapuolella merkintä tuotantoalueesta (esim. Tuotettu Suomessa)
- Tuotteen nimi ja viittaus luonnonmukaiseen tuotantotapaan (esim. luomuporkkana)
- Viljelijän nimi ja osoite

Vapaaehtoiset merkinnät

- Luomu – valvottua tuotantoa –merkki
  - Voidaan käyttää Suomessa valvotuissa luomutuotteissa
  - Merkin vähimmäiskoko 10 mm ja värit vihreä tai musta
  - Merkin käyttöoikeutta haetaan Eviralta(Lisätietoa: www.evira.fi > Luomu > Markkinointi ja merkinnät > Aurinkomerkki)

Muistiinpanot

- Säilytettävä 5 vuotta ja niiden oltava saatavilla luomutarkastuksessa
- *Muistiinpanot on tehtävä 7 vrk:n kuluessa tapahtumasta (Eviran tulkinta)*

Varastokirjanpito

Kirjataan tilalle hankitut ja tilalta lähteneet tuotteet sekä tilalla tuotetut ja käytetyt tuotteet

- Määrä (kg tai m³) ja laatu
- **Tuotantotapa** (luomu, SV, tavanomainen)
- Tuotteen myyjä/vastaanottaja
- Toimituspäivä
- Tilalla tuotettujen ja käytettyjen maataloustuotteiden osalta mahdollinen hävikki

Varastokirjanpidon tase

- Tarkoitetaan yhteenvetoa siitä, kuinka paljon tuotantopanoksia ja valmiita tuotteita on kulloinkin varastossa
- Lasketaan vähintään sato- tai kalenterivuositain
- Erillistä taselaskentaa ei tarvita, jos varastokirjanpitoa pidetään Eviran lomakkeella (www.evira.fi >Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > Mallipohjat luomutoimijoille)
- Ei tarvitse laatia, jos tapahtumia enintään 10 kpl / vuosi

Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot

- Lohkon tunnus, pinta-ala, kasvilaji ja kerääjäkasvit
- Perusmuokkaus- ja kylvömuokkauspäivä
- Kylvö- ja istutuspäivät, lajike ja siemenmäärä
- Lannoitteiden ja maanparannusaineiden käyttömäärä, käyttöpäivä sekä käytön perusteet, jos perusteita ei ole kirjattu luomusuunnitelmaan
- Kasvinsuojelutoimenpiteiden päivämäärät, käytetyt kasvinsuojeluaineet ja –määrät sekä käytön perusteet
- Muistiinpanot rikkakasvi-, kasvitauti- ja tuholaishavainnoista
- Sadon määrä tuotantotavoittain (luomu, SV, tavanomainen) ja korjuupäivä

Maan hoito ja viljelykierto

- Maan viljavuutta ja monimuotoisuutta ylläpidetään tai lisätään seuraavilla keinoilla:
  - Monivuotisia palkokasveja sisältävä viljelykierrolla, tarvittaessa kierrossa myös viherlannoituskasveja
  - Maata lannoitetaan luomutuotannosta peräisin olevalla karjanlannalla tai muulla luomuyksiköstä peräisin olevalla eloperäisellä aineksella
- Tarkoituksenmukaisella viljelykierrolla pidetään kurissa rikkakasvit, taudit ja tuholaiset
- Käytetyt viljelymenetelmät eivät saa heikentää maaperän viljavuutta ja monimuotoisuutta

Eviran tulkinta viljelykierrosta

- ***Viljakasveja tai palkoviljoja*** voi olla enintään ***kolmena*** vuotena ja ***perunaa*** ja saman kasvisuvun yksivuotisia erikoiskasveja (esim. rypsiä) enintään ***kahtena*** vuotena peräkkäin kullakin lohkolla (esim. VL–VL–ruis–kaura–kaura+ns tai VL–ruis–kaura–herne–kaura+ns)
- *Viljelykiertoon sisältyvän viherlannoituslohkon sadon käyttäminen lohkon lannoitukseen hyväksytään **enintään kolmena vuonna peräkkäin** samalla lohkolla (voi olla mv. nurmi, LHP-nurmi, viherkesanto, viherlannoitusnurmi)*

- ***Palkokasveja on oltava vähintään 30% viljelykierrosta jokaisella lohkolla (5-vuotisessa kierrossa väh. 2 vuonna apilaa)***
  - *esim. vilja+ns- apn- apn- vilja- vilja tai*
  - *apilaton nurmi- apilaton nurmi - vilja+ns- apn – apn*
  - *Herne, härkäpapu tai aluskasvit eivät voi olla kierron ainoa palkokasvi (lisäksi esim. apilanurmi tai virna)*
  - *Marjakasveilla rivivälinurmessa oltava palkokasveja*
  - *vain eräissä eritystilanteissa palkokasvien osuutta kierrossa voidaan korvata muilla maan kasvukuntoa parantavilla kasveilla*
    - * *täydennyslannoitukseen käytetään luomulantaa*
    - * *kyseessä on poikkeuksellisen ravinteikas eloperäinen maa (Lj, Jm)*
    - * *kyseessä on nurmiheinien siemenviljely*
    - * *kyseessä on kasvi, jonka typentarve erittäin pieni, esim. pensasmustikka*
    - * *lohkolla on kasvitauti, joka estää palkokasvien viljelyn*

- *Kokonaisina palkokasvivuosina voidaan huomioida:*
  - yksi- tai monivuotiset nurmipalkokasvivaltaiset nurmet (esim. puna-apila -timotei -nurmi)*
  - yksi- tai monivuotisia palkokasveja sisältävät viherlannoituskasvustot (esim. virnakaura-raiheinä)*
  - yksivuotisia palkokasveja sis. sekakasvustot (herne väh.50 %-kaura)*
  - yksivuotiset palkokasvien puhdaskasvustot (esim. härkäpapu)*
- *Kertoimella 0,3 voidaan huomioida eri käyttötarkoituksia varten kylvetyt palkokasvit, kuten*
  - alus- tai kerääjäkasvit (esim. persianapila)*
  - suojaviljaan kylvetyt nurmipalkokasvit (esim. puna-apila)*
  - pyydyskasvit esim. varhaisperunan jälkeen (esim. herne)*
  - marjakasvien, esim. mansikan, monivuotiset rivivälikasvit (esim. valkoapila)*
- *Kertoimen 0,3 mukaiset kasvit eivät voi olla viljelykierron ainoita palkokasveja*

Lannoitus

- Luomulannoitus perustuu ensisijaisesti viljelykiertoon ja luonnonmukaisen eloperäisen aineksen lisäämiseen peltoon
- Voidaan käyttää myös muissa luomuyksiköissä syntynyttä luomulantaa

Täydennyslannoitus

- **Yleensä perusteena** on viljavuustutkimus ja sen perusteella tehty vuosittainen viljelysuunnitelma
- Hivenravinteiden käytön perusteena voi toimia myös esimerkiksi kasvustosta havaittavat ravinnepuutosoireet
- Mineraalityypilannoitteiden käyttö on kokonaan kiellettyä
- Luomuyksikön ulkopuolelta tulevat lannoitteet ja maanparannusaineet (esim. tilan omien tavanomaisten eläinten lanta)

- Täydennyslannoitusta voi käyttää
  - Jos riittävää ravinnemäärää ei saada käyttämällä monivuotista viljelykiertoa ja luomuyksiköistä saatavia eloperäisiä aineksia ja
  - Käyttötarve ja sen perustelut on kirjattu luomusuunnitelmaan tai lohkokortteihin
- Lannan käsittely ja käyttö
  - Tavanomainen virtsa ja liete on ilmastettava tai **laimennettava**
  - *Turkiseläinten lanta tulee kompostoida (Eviran tulkinta), muidenkin eläinten kuivalannan kompostointi suositeltavaa (Eviran tulkinta)*

Muut täydennyslannoitteet

- Luettelo luomutuotannossa sallituista täydennyslannoitteista kauppanimittäin on Eviran internet-sivuilla (www.evira.fi > Luomu > Luomukasvit > Lannoitus > Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvat lannoitteet ja maanparannusaineet)
- Myös kalkitusaineita hankittaessa tulee tarkistaa, että tuote on em. Eviran luettelossa (myös tuhkat)

Kasvinsuojelu

- Hoidetaan luomussa esim. seuraavilla menetelmillä
    - Sopivan lajin ja lajikkeen valinta
    - Sopivan viljelykierron käyttö
    - Mekaaninen torjunta
    - Rikkakasvien pesäkekäsittelyt niittämällä
    - Rikkakasvien liekitys
    - Levittämällä petohyönteisiä
  - Mikäli kasvinsuojelusuunnitelman mukaiset tuholaiskohtaiset torjuntakynnykset ylittyvät, on mahdollista käyttää luomuun soveltuvia kasvinsuojeluaineita
    - Luettelo löytyy Eviran sivuilta www.evira.fi > Luomu> Luomukasvit> Kasvinsuojelu> Luonnonmukaiseen tuotantoon soveltuvat kasvinsuojeluaineet
    - **Käyttö ja käytön perustelut tulee kirjata lohkokorteille**
- Huom. Bioruiskute S poistunut käytöstä 31.12.2016**

Lisäysaineistot

- Käytettävä luomulisäysaineistoa sekä luomu- että SV- lohkoilla
- Sertifioidun luomusiemenen ja luomusiemenperunan ohella voi käyttää omaa luomutuotettua siementä ja siemenperunaa
- Lisäysaineiston käyttöä tarkastellessa otetaan huomioon lisäysaineiston **hankinta-ajankohdan saatavuustilanne**
- Hankintapäivämäärä tulee voida osoittaa tilausvahvistuksella, kuormakirjalla tai laskulla
- Lohkomuistiinpanoja ja varastokirjanpitoa voi käyttää tositteina itse tuotetun lisäysaineiston osalta
- Tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön on **AINA oltava LUPA** (EVIRAn yleinen lupa tai viljelijäkohtainen lupa)
- Tavanomaisten siementen ja luomusiementen erilläänpito on kuvattava luomusuunnitelmassa ja sekaantuminen on estettävä käytännön toimenpitein ja määrät eriteltävä varastokirjanpidossa

Luonnonmukaisesti tuotetun lisäysaineiston rekisteri

- Evira ylläpitää luomulisäysaineistorekisteriä, johon on merkitty kaikki saatavilla oleva luomulisäysaineisto. Rekisteri perustuu luomusiementä markkinoivien yritysten ilmoituksiin siementen ja taimien saatavuudesta.
- **Luomulisäysaineiston saatavuustilanne tulee tarkistaa Eviran internet sivuilta aina ennen lisäysaineiston hankintaa**
(www.evira.fi > Luomu > Luomukasvit > Siemenet ja taimet > Lisäysaineistorekisteri)

tai **ELY-keskuksesta**

- Muista kirjallinen tilausvahvistus!

ELY-keskuksen antama viljelijäkohtainen poikkeuslupa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön

- Lupa myönnetään vain **yhden kasvukauden ajaksi**
  - Jos siementä jää seuraavalle vuodelle -> **uusi lupa**
- ELY-keskus voi myöntää luvan siemenille, siemenperunalle, sipulin pikkuistukkaille, muulle **kasvulliselle** lisäysaineistolle (esim. rönsyt ja pistokkaat)
- Taimille vain uuden lisäysaineiston tuottamiseen (emokasvit)
- Siemenlisättyjen kasvien taimien (esimerkiksi kaali) tulee aina olla luomualkuperää.
- **Lupaa** haettava **viimeistään 1.5** ELY-keskukselta luomuvalvontalomakkeella **9 c**
  - Myöhemminkin mahdollista uusille viljelijöille tai jos on poikkeuksellinen syy esim. toimitusongelma, sääolosuhteet, syyskylvöiset lajikkeet (oltava perustelu myöhästymiselle)
  - Joka tapauksessa **haettava ja myönnettävä ennen kylvöä**
- **Lupa on maksullinen**

- Myönnetty lupa on voimassa siitä päivästä alkaen, kun hakemus on saapunut ELY-keskukseen (Eviran tulkinta)

Lajista ei ole rekisteröityä luomulisäysaineistoa

- ELY-keskus voi myöntää luvan, kun viljeltävästä **lajista** ei ole rekisteröity **yhtään lajiketta** luomulisäysaineistorekisteriin, eikä laji ole merkitty Eviran yleiseen lupaan

- **Sopimusviljely:** Sadon ostaja edellyttää tietyn lajikkeen käyttöä. Poikkeuslupa voidaan myöntää vain, **jos rekisterissä ei ole saatavilla ominaisuuksiltaan vastaavia lajikkeita**. Kohtaa sovelletaan lähinnä avomaa- ja kasvihuonevihannestuotantoon.
- **Taloudelliset syyt:** Lupa voidaan myöntää, jos saatavilla oleva luomulajike on tarjontatilanteen vuoksi (vain yksi tuottaja) tai sopimattoman pakkauskoon vuoksi kohtuuttoman kallis.

***Esimerkki. Pakkauskoon takia sopimaton siemenerä.** Viljelijä hakee lupaa käyttää tavanomaista porkkanan siementä, koska lajiketta on saatavissa luomuna vain 5 g annospusseissa ja hän tarvitsee siementä 900 grammaa. Mahdollinen annospussien käyttö tulisi erittäin kalliiksi. ELY-keskus voi myöntää luvan.*

- **Kasvinsuojelullinen riski:** lupa voidaan myöntää, jos saatavilla olevasta luomuaineistossa on perustellusti suurempi kasvitauti- tai tuholaisriski kuin vastaavassa tavanomaisessa lisäysaineistossa tai kun luomuviljelijällä on tarve erityisen vähän rikkakasvien siemeniä sisältävän kylvösiemenen hankintaan.

Eviran yleinen lupa

- Evira voi myöntää kaikille käyttäjille luvan käyttää tavanomaista lisäysaineistoa (lajille, jos yhtään ko. lajin lajiketta ei ole rekisteröity rekisteriin ja lajikkeelle, jos yksikään saman lajin rekisteröidyistä lajikkeista ei ole soveltuva esim. varhais- ja talviperunalajikkeet))
- Luettelo löytyy Eviran internet-sivuilta www.evira.fi > Luomu > Luomukasvit > Siemenet ja taimet > Päätös luvasta käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa luonnonmukaisessa tuotannossa
- Luvassa olevista lajeista tai lajikkeista saa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa (lupaa ELY-keskukselta ei tarvita)
- Tilanne tarkistettava tilauspäivänä
- Yleinen lupa koskee vain lisäysaineistoa tulevan kasvukauden käyttöä varten
- Jos erää ei käytetä tai sitä jää ylivuotiseksi, on erän käyttöön oltava uusi (yleinen tai toimijakohtainen) lupa
- *Eviran tulkinta: Yleisen luvan tulee olla voimassa joko lisäysaineiston hankintahetkellä tai kylvön aikaan. Hankinta-ajankohta on voitava todistaa esimerkiksi tilausvahvistuksella, kuormakirjalla tai laskulla. Lohkomuistiinpanoja ja varastokirjanpitoa voi käyttää tositteina itse tuotetun lisäysaineiston osalta.*

Uuden lisäysaineiston tuotanto

- Luomulisäysaineistolla tarkoitetaan siemeniä, istukkaita, pistokkaita tai taimia, jotka tuotettu luomuehdoilla
  - Yksivuotisilla kasveilla yhden sukupolven ajan
esim. tavanomainen kauran siemen kylvetään luomutuotannossa olevaan peltoon (luomu tai SV)-> sato luomusiementä
  - **Monivuotisilla siemenkasveilla** kahden kasvukauden ajan
esim. tavanomainen timotei kylvetään luomutuotannossa olevaan peltoon -> 1. vuoden siemensato tavanomaista ja **2. vuoden siemensato luomua**

Poikkeusluvut tavanomaisille taimille ja kasvulliselle lisäysaineistolle

Kasvullinen lisäysaineisto

- ELY-keskus voi myöntää toimijakohtaisen luvan tai Eviran voi antaa yleisen luvan käyttää tavanomaista lisäysaineistoa **kasvullisesta lisäysaineistosta** (esim. mansikan rönnyt/ rönrypistokkaat, omenan pistokkaat, vadelman juurakkopistokkaat ja herukkapensaiden taivukkaat), **EI** kokonaiset, tavanomaisesti kasvatetut **satotaimet** (esim. mansikan rönsytaimet, frigo-taimet jne.).

Emotaimet

- Tavanomaisesti tuotettujen taimien käyttöön voi luvan saada vain emokasveille (Esim. mansikan emotaimille luvan voi saada rönsyjen tuottamista varten)
- Luvan myöntää ELY-keskus

”Teinitaimet”

- Lupa voi koskea sellaista tavanomaista kasvullista lisäysaineistoa, jota ei ole emokasvista irrottamisen jälkeen käsitelty tuotteilla, joita ei sallita luomutuotannossa
- Taimea, esimerkiksi tavanomaisesta mansikan rönsypistokkaasta rönsytaimeksi kasvatettua taimea, kutsutaan ”teinitaimeksi” erotuksena luomutaimesta
- Lupa voi olla ELY-keskuksen toimijakohtainen lupa tai Eviran yleinen lupa
- Kasvatustavan osoittamiseksi kirjallinen vakuutus taimien tuottajalta. Vakuutuksen malli ja tarkemmat ohjeet www.Evira.fi > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > Mallipohjat luomutoimijoille > Taimituottajan vakuutus

Esimerkki. Lupa voi koskea tavanomaisista emotaimista kerättyjä rönsypistokkaita, jotka on juurrutettu luomutuotannossa sallituilla lannoitteilla lannoitettuun turvealustaan. Kemiallista kasvinsuojelua ei ole käytetty rönsyjen irtileikkaamisen jälkeen.

Siirtymävaiheen aloittaminen uudelleen monivuotisen kasvuston perustamiseksi

- Monivuotisten kasvien taimien saatavuus luonnonmukaisesti tuotettuna Suomen markkinoilta on toistaiseksi vähäistä, eikä satotaimille ole mahdollisuutta myöntää lupaa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön

Eviran tulkinta:

- Viljelijällä voi aloittaa lohkon siirtymävaiheen uudelleen, mikä mahdollistaa monivuotisten, erityisesti puuvartisten kasvien tavanomaisten taimien käytön
- Siirtymäaika on normaali monivuotisten kasvien siirtymäaika eli **vähintään kolme vuotta** ennen luonnonmukaisten tuotteiden satoa. Menettelyn soveltaminen voi aiheuttaa rinnakkaisviljelytilanteen, jolle tarvitaan ELY-keskuksen lupa.

Esimerkki. Koska omenan luomutaimia ei ole riittävästi saatavilla, on mahdollista perustaa taimikasvusto siten, että aloitetaan lohkon siirtymävaihe uudelleen. Asiasta ilmoitetaan ELY-keskukselle olennaisena muutoksena ennen taimien istuttamista. ELY-keskus muuttaa lohkon siirtymävaiheen ensimmäiseen vuoteen. Jos tilalla on omenakasvustoja myös muilla lohkoilla, haetaan samalla rinnakkaisviljelylupaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Luonnonmukaisen tuotannon korvaus

Ohjelmakausi 2014–2020

Luonnonmukainen tuotanto

Yleistä luomukorvauksesta

- Oma erillinen tukijärjestelmä
- Ei vaadi ympäristökorvaussitoumusta taustalle
- 5-vuotinen sitoumuskausi, jonka jälkeen vuosittaiset jatkot
- Kaksi sitoumustyyppiä: kasvitila ja eläintila
- Vuokrasopimuksia ei vaadita koko sitoumuskaudeksi

- Kaksi ohjeistavaa viranomaista
  - Evira: luonnonmukaisen tuotannon ohjeet, valvontajärjestelmä ja tuotantotarkastukset
  - Mavi: luonnonmukaisen tuotannon korvaus (noudatettava luonnonmukaisen tuotannon ohjeita)

Luomusitoumusten yleiset edellytykset

- Tukikelpoisuusehdot (täytyttävä aina)
  - Aktiiviviljelijä (jos aktiiviviljelijän määritelmä ei täyty, sitoumus päättyy)
  - Alaikäraja (18 v. edeltävän vuoden joulukuun 31.päivänä)
  - Yläikäraja poistunut
  - Sitoumuksen vähimmäisala 5 ha korvauskelpoisia lohkoja TAI sitoumusalasta puutarhakasvien viljelyssä vuosittain vähintään 1 ha
(pienin sitoumusalaan laskettava kasvulohko 0,01 ha)

Luomusitoumusten yleiset edellytykset

- Sitoumusalan lisääntyminen (määrärahojen puitteissa)
  - Sitoumuksiin voidaan liittää max. 5 ha sitoumusten ulkopuolista korvauskelpoista alaa toisena ja kolmantena vuotena
  - Jos liitettävää alaa yli 5 ha, voidaan antaa **uusi sitoumus**
  - Neljäntenä ja viidentenä vuotena lisäalan liittäminen ei mahdollista, mutta voi tehdä uuden sitoumuksen, jos lisäalaa yli 5 ha (määrärahojen puitteissa)

Luomusitoumusten yleiset edellytykset

- Kuuluttava luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään koko sitoumuksen ajan ja noudatettava komission luomuasetusta 834/2007
- Liittyminen luomun valvontajärjestelmään viimeistään 30.4 mennessä
- Koulutusvaatimus 5 päivää (+ 2pv kotieläinsitoumus) tai muu koulutus (uusi tila)
- Luomutarkastus tehty 15.6. mennessä hakuvuonna (uusi tila)
- Täydentävien ehtojen noudattaminen
- Varsinaiset sitoumuksen ehdot

Luomusitoumusten yleiset edellytykset

- Perustason vaatimusten noudattaminen (poimintoja täydentävistä ehdoista ja ns. nitraattiasetuksesta)
  - Viljeltävä hyvän maatalouskäytännön mukaisesti paikkakunnan olosuhteet huomioon ottaen
  - Kylvö tai istutus on tehtävä viim. 30 päivänä kesäkuuta
  - Marjakasveilla kpl/ ha vaatimukset
  - Kasvinsuojelusta on huolehdittava joko kasvinvuorotuksen avulla, mekaanisesti, biologisesti tai kemiallisesti
  - Viljelijän on toimittava niin, että korjuu- ja markkinakelpoisen sadon tuottaminen on mahdollista
  - Lannan ja lannoitteiden käyttöön ja levitykseen liittyviä ehtoja
  - Kerrottu tarkemmin sitoumusehdoissa**

Luomusitoumusten yleiset edellytykset

- Koko tilan on oltava luonnonmukaisessa tuotannossa (luomuvalvonnassa), pl. ruokohelpi ja kasvihuonetuotanto
- Sitoumuslohkot on siirrettävä luomutuotantoon kahden ensimmäisen sitoumusvuoden aikana. 1. vuonna vähintään 5 ha tai 1 ha puutarhakasveja
- Kaikki korvauskelpoiset lohkot liitetään sitoumukselle
- Sitoumuksen ulkopuolelle voidaan jättää lohkot, jotka poistetaan maatalouskäytöstä sitoumuskauden aikana tai joilla myyntikasvien tuottaminen on vaikeaa (esim. kiviset lohkot, suojavyöhykkeet, erityistukisopimuslohkot)
  - Em. lohkot voidaan myös ottaa sitoumukseen, mutta suojavyöhykkeille ja erityistukisopimuslohkoille ei makseta luomukorvausta
- Sitoumukseen ei voida ottaa lohkoja, jolla viljellään ruokohelpeä energiantuotantotarkoitukseen

Sitoumuksen yleiset ehdot

- Viherlannoitus
  - **yksittäinen lohko** voi olla enintään 3 vuotta vl-nurmena
  - koko sitoumusala voi olla vl-nurmella enintään 2 vuotta
  - poikkeaa ymp-korvauksesta (enintään 3 v.)
  - ei makseta ympäristökorvausta
  - Ilmoitettaessa tavallisena nurmena, maksetaan alalle myös ympäristökorvaus
- Kesantoa ja LHP-nurmia voi olla enintään 25 % sitoumuslohkoista

Luomutuotannon sitoumus

Myyntikasvivaatimus

- Vanhat luomutilat: myyntikasvivaatimus 30 % (kasvikoodit sitoumusehdoissa)
- Uudet luomutilat: myyntikasveja 30 % 4. ja 5. vuonna
- Jos tulee lisäaloja ja tehdään uusi korvaava sitoumus, myyntikasveja tuotettava alkuperäisen sitoumuksen aikataulussa

Luomutuotannon sitoumus

- Korvaus peltoviljelykasveilla ml. marjat 160 e/ha, maksu koko sitoumusalalle
- Korvaus avomaan vihanneksilla 600 e/ha
- Korvaus maksetaan sitoumukseen haetuille 15.6. viljelijän hallinnassa oleville siirtymävaihe- ja luomulohkoille (väh. 0,05 ha)
- Korvausta ei kuitenkaan makseta:
  - tilapäisesti viljelemätön ala, kasvimaa
  - kurki-, hanhi- ja joutsenpellot, suojavyöhykkeet, turvepelto- sopimukset, lumosopimukset, kosteikot
- Kasvulohkolomakkeelle merkitään luomun siirtymävaihe KAIKILLE maankäyttölajiltaan peltoa oleville lohkoille (luomukorvauksen maksamisen edellytys on luomun siirtymävaiheen merkitseminen)

Sitoumus avomaan vihannesten viljelystä

- Tila voi antaa sitoumuksen pelkästään niistä lohkoista, joilla viljellään sitoumuskauden aikana avomaan vihanneksia
- Tilan muut lohkot voivat jäädä tavanomaiseen tuotantoon. Minimalavaatimus on myös tällöin 5 ha sitoumuslohkoja **tai** 1 ha jatkuvasti puutarhakasvien viljelyssä
- Sitoumusalalla voidaan viljellä tällöin avomaan vihanneksia tai muita kasveja (huom. rinnakkaisviljely)
- Korvausta maksetaan 160 €/ha/vuosi, mutta 600 €/ha/v niille lohkoille, joilla viljellään sitoumusehdoissa mainittuja avomaan vihanneksia

Luonnonmukainen tuotanto ja muut tuet

Luomutila voi antaa ympäristökorvaussitoumuksen, mutta:

- Luomutila ei voi valita:
  - Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu
- **Viherlannoitusnurmina** ilmoitetuille lohkoille ei makseta ymp.korvausta
- Ympäristökorvauksen ravinnetoimenpiteissä voi käyttää vain luomussa sallittuja lannoitteita (lietelannan sijoittaminen ja ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrätys)

Luonnonmukainen tuotanto ja muut tuet

Viherryttämismvapautus

- Vapautus viherryttämisen vaatimuksista (monipuolistaminen ja pysyvän nurmen säilyttäminen)
- Vain luomuvalvonnassa olevat lohkot saa
- Viherryttämismvapautusta ei tarvitse erikseen hakea, vaan tukihakemuksella on ilmoitettava, jos ei halua vapautusta

Luomukorvauksen valvonta

- Luomukorvauksen tukiehtojen valvonnan tekevät ELY-keskukset
- Otannalla (MAVI) valituilta tiloilta paikan päällä valvotaan:
  - Pinta-alat
  - Osa perustason vaatimuksista
  - Täydentävien ehtojen vaatimukset, jos tila on täydentävien ehtojen otannassa
  - Valvonta voidaan myös laajentaa koskemaan täydentäviä ehtoja
- Valvontaa jatketaan talvella talviaikaisessa asiakirjavalvonnassa ja perustason vaatimuksia tarkastetaan myös silloin
- Asiakirjavalvonnassa tarkastetaan myös tilan tuotantotarkastuksen tulokset ja tarvittaessa määrätään tuotantotarkastuksesta aiheutuvat seuraamukset korvaukseen (**jos peräkkäisinä vuosina huomautuksia/korjauskehotuksia samasta asiasta**)

Luomusitoumuksen hakeminen ja tarvittavat lomakkeet

- Luomusitoumushakemus 215 (15.6.2017 mennessä)
- Todistus 5 päivän luomukoulutuksesta (+ 2 pv kotieläinsitoumus)(uusi tila)
- Lohkolistaus sitoumukseen haettavista lohkoista (tai jäljennös esitäytettyjen tietojen tulosteesta)
- Perustelu, jos korvauskelpoisia lohkoja jätetään sitoumuksen ulkopuolelle
- Tarvittaessa lisäksi: Kirjallinen yhteistyösopimus rehuntuotannosta